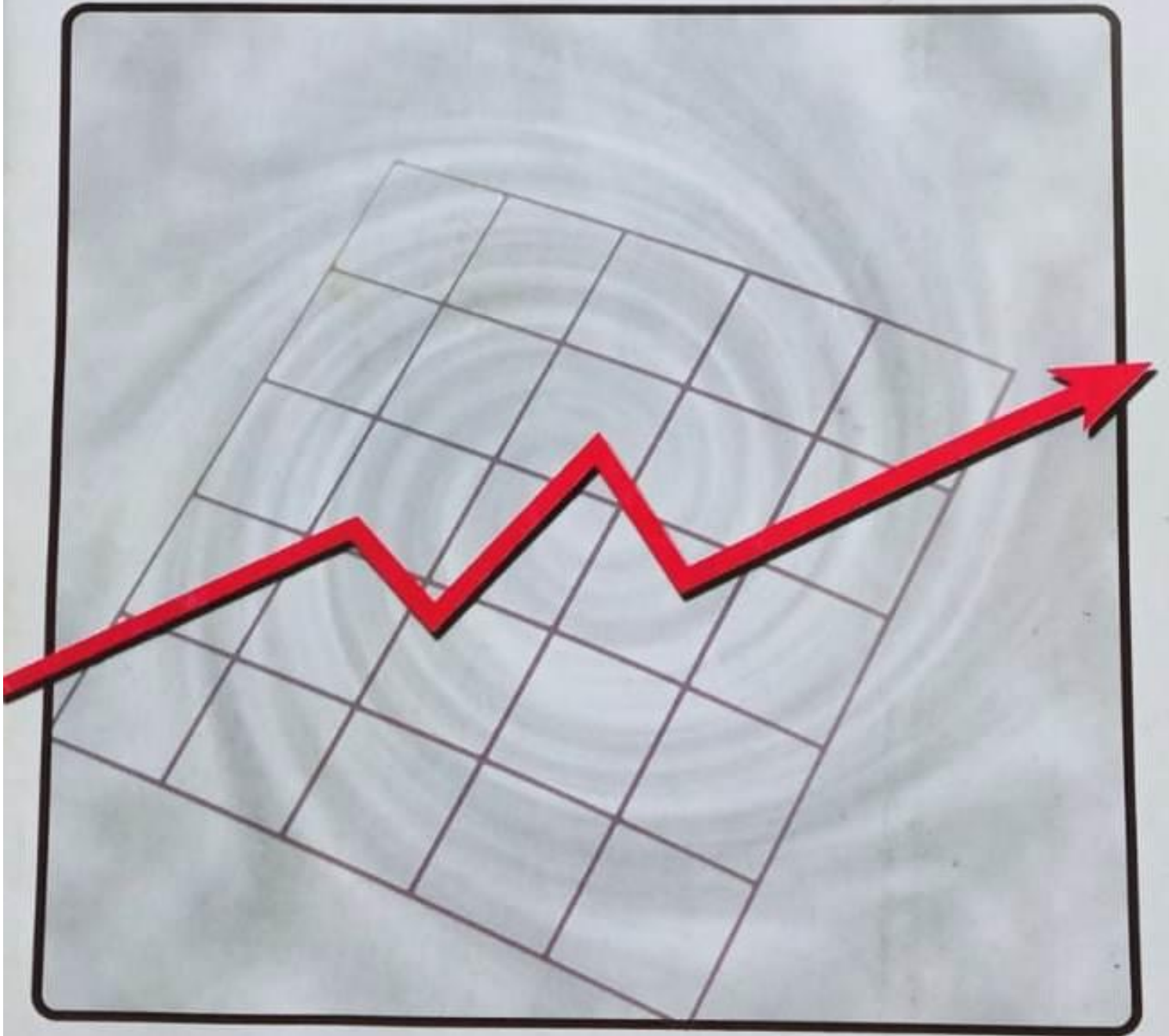

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÇANKAYA İLÇE MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

KRİZ YÖNETİM PLANI

2007
ANKARA

*Hiçbir şeye ihtiyacım yok,
Yalnız bir şeye ihtiyacımız vardır.
Çalışkan Olmak*

K. Atatürk

T.C
M.E.B.
ÇANKAYA MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KOORDİNATÖR

HALUK SAYDAN

Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürü

KOORDİNATÖR YARDIMCISI

ZÜLEYHA TEKÇE AKÇA

Çankaya İlçe Milli Eğitim Şb. Müdürü

2007 Ankara

HAZIRLAYANLAR

Dr. Gürcan ÖZHAN – Çankaya R.A.M. Müdürü

Özlen GENEÇİ – Çankaya R.A.M. Reh. Öğr.

Gökçen AYDIN – G.O.P. A.M.L. ve M.L. Reh. Öğr.

Uzm. Nejat AKFİRAT - Dikmen Öğr. Necla Kızılbağ İ.Ö.O. Reh. Öğr.

Uzm. Gülnur İLHAN – Ankara Fen Lisesi Reh. Öğr.

Zeynep AYDOĞAN – 27 Aralık İ.Ö.O. Reh. Öğr.

Zeynep ENGİN – Ahmet Vefik Paşa İ.Ö.O. Reh. Öğr.

Muharrem ÖZAKSOY – Turhan Feyzioğlu İ.Ö.O. Reh. Öğr.

İbrahim Çelebi ERDOĞAN – Anıttepe Lisesi Reh. Öğr.

Özden BİLGİN – Dr. Rıdvan-Binnaz Ege And. L. Reh. Öğr.

Günsu ERTUNÇ – Bilgi İ.Ö.O. Reh. Öğr.

Tülin ÜREYEN – Mehmet Hikmet AYBERK İ.Ö.O. Reh. Öğr.

Rasim KOCATÜRK – Deneme Lisesi Reh. Öğr.

ÇANKAYA İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ETKİLİ MÜDAHALE YÖNETİM PLANI

1

Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Etkili Müdahale Yönetim Birimi, okullarda karşılaşılabilecek **kriz** durumlarında gerekli çalışmaları yapmak üzere oluşturulmuştur.

Kriz; bir bireyin, grubun, örgütün ya da topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen ve acil ilgi ve çözüm gerektiren, sıradışı, beklenmeyen bir durum ya da ani değişiklik biçiminde tanımlanabilir.

Kriz sadece doğal afetler veya terör olayları sonucu yaşananlardan ibaret değildir. Bir okulda, okul servisinin kaza yapması, bir öğrenci/ öğretmen kaybı ya da yaralanması, bir kazaya tanık olma gibi olaylar da krize sebep olur.

Gelişimsel ya da bireysel müdahaleyi gerektiren birçok kriz türünden sözetmek mümkündür. Gelişimsel krizler, alkol-ilaç bağımlılığı, uyuşturucu kullanımı, anne babanın boşanması, cinsel-fiziksel ya da psikolojik istismar, bir yakının kaybedilmesi, ağır hastalıklar, sosyal rol ya da ortamın değişmesi, ergen hamileliği, yeme bozuklukları gibi krizler daha çok bireysel müdahale gerektiren durumlardır.

Bir öğrenci, öğretmen ya da ulusal liderin ölümü, bulaşıcı hastalıklar, şiddet olayları, doğal ve çevresel felaketler, okulun içinde bulunduğu bölgeyi etkileyen sosyal ve ekonomik değişiklikler ise öğrenciler, öğretmenler ve velilerin önemli bir bölümünü etkileyecek nitelikte ve bireysel müdahalenin yanısıra toplu müdahaleyi de gerektiren kriz durumlarıdır.

Kriz anında okulun vermesi gereken tepkiler vardır ve buna önceden hazırlıklı olunması gerekir. Okulun görevi öğrencileri ve personelini en kısa zamanda günlük yaşam düzenlerine kademeli olarak geri döndürmek ve krizin etkileri ile başa çıkmaya çalışmaktır. Krize, doğru müdahale için öncelikle bir müdahale ekibinin kurulması, ekibin görevinin belirlenmiş olması, krizin türüne göre uygulanacak programın oluşturulması ve işletilmesi gerekir. Bu doğrultuda, Çankaya İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde gerekli müdahaleyi yapacak olan ekipler, bu ekiplerin görevleri ve eylem planı aşağıda sunulmaktadır.

İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi

Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı her türlü okul ve kurumda yaşanan ve okul/kurum müdürlüğünce İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirilen müdahale gerektiren durumlarda, İlçe Etkili Müdahale Ekibi Başkanının uygun görüşü ile İlçe Etkili Müdahale Ekibi sorumluluk alır. Bu ekibin başkanı ve üyeleri aşağıda belirtildiği biçimde oluşur:

İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi Başkanı: İlçe Milli Eğitim Müdürü veya görevlendireceği bir şube müdürüdür.

İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi:

- 1- Müdahale gerektiren durumun, ilgili olduğu bireyin veya ortaya çıktığı kurumun bağlı olduğu şubenin müdürü,
- 2- Müdahale gerektiren durumun niteliğine bağlı olarak idari, mali, eğitim-öğretim vb. süreçler konusunda deneyimli bir şube müdürü,
- 3- Müdahale gerektiren durumun niteliğine bağlı olarak gerektiğinde inceleme-soruşturma bölümünden sorumlu şube müdürü,
- 4- Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü,
- 5- İlçe Sağlık Grup Başkanı
- 6- İlçe Emniyet Müdürü
- 7- İlçe Sivil Savunma Müdürü
- 8- Basınla İlişkiler Sorumlusu (Ekip üyeleri arasından seçilir.)

İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin Görevleri:

- 1- İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi başkanı tarafından her yıl Eylül ayının ilk haftası içinde ekip üyelerinin belirlenmesi ve görevlendirmeler için (basına bilgi vermek,sağlık,v.b.) gereken çalışmaların yapılması,
- 2- Eylül ayının ikinci haftası içinde İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin toplanarak görev dağılımını yapması ve bir yıl boyunca görev yapacak ekip üyelerinin belirlenmesi,
- 3- Müdahale gereken durumda iletişim ağının harekete geçirilmesi,
- 4- İlgili birimlere bilgi akışının sağlanması,

- 5- Gerekli idari işlerin teklif edilmesi,
- 6- İkincil kriz(sorun) ortaya çıkmalarını engellemeye yönelik kişisel, kurumsal ve çevresel boyutlarda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi,
- 7- Belirlenen önlemlerin zaman yitirmeden uygulanması,
- 8- Etkili müdahale ekibinin göreve çağırarak psiko-sosyal müdahaleye başlanması,
- 9- Yapılan çalışmalar ile ilgili tüm aşamaların değerlendirilmesi,
- 10- Değerlendirmeler ışığında ulaşılan nokta hakkında ilgili birimlere bilgi akışını sağlama,
- 11- Etkili müdahale uygulamasında verilen hizmetin verimliliğini izleme,
- 12- Gerekli görüldüğünde destekleyici çalışmaların yapılmasını sağlama.

İlçe Etkili Müdahale Ekibi

Bu ekip Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin görevlendirmesiyle ve ona bağlı olarak çalışır. Aralarında Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü'nün de bulunduğu, ilçe genelinde bu konu da eğitim ve uygulamalara katılmış rehber öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu ekip krize yönelik psiko-sosyal müdahaleyi yapacaktır.

Ayrıca, gerekli görülen hallerde, İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi, İlçe Sağlık Grup Başkanlığı, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Sivil Savunma Müdürlüğü görevlileri ile Basınla İlişkiler Sorumlusu'nu da İlçe Etkili Müdahale Ekibi içine alır.

İlçe Etkili Müdahale Ekibi Başkanlığını, Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü ya da onun tarafından belirlenen ve İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nde yer alan, Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde görevli bir ekip üyesi yürütür.

İlçe Etkili Müdahale Ekip Başkanı'nın Görevi:

- 1- İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin görevlendirmesi doğrultusunda, İlçe Etkili Müdahale Ekibi'ni göreve çağırma,
- 2- İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'ne bilgi akışını sağlama,
- 3- Gerekli önlemler için Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin uygun görüşü doğrultusunda, müdahale ekiplerini bilgilendirme ve harekete geçmelerini sağlama,

- 4- Etkili Müdahale Ekibi'nin görevi uygun koşullarda yapabilmesi için gerekli iletişim ve materyalleri sağlama,
- 5- Etkili Müdahale Ekibi'nin çalışmalarını izleme ve ekip üyeleri ve çalışma alanının sorumluları arasında gerekli koordinasyonu sağlama,
- 6- Uygulanacak müdahale planı doğrultusunda, ikincil krizleri önlemeye yönelik önlemleri belirleme ve Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'ne bilgi verme.

İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nin Görevleri

- 1- Her yıl Eylül ayının son haftasında toplanarak durumu değerlendirme ve gerekli planlamanın yapılması,
- 2- Kriz durumunda, İlçe Etkili Müdahale Ekip Başkanı ile birlikte ön bilgileri değerlendirme, krizden etkilenmiş ve etkilenebilecek olanları belirleme,
- 3- Etkili müdahale programını uygulama,
- 4- Uygulanan programın etkililiğini değerlendirme,
- 5- Değerlendirme raporunu hazırlama,
- 6- Müdahale sürecinden sonra izleme çalışması yapma.

Etkili Müdahale Yönetim Süreci

Etkili Müdahale Yönetim sürecinin hareket basamakları aşağıdaki biçimdedir:

- 1- İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi Başkanı'nın bilgisi ve onayı doğrultusunda, Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nden en az bir uzmanın da katılımı ile İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nin harekete geçirilmesi,
- 2- Gerekli görüldüğü durumda İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi Başkanının onayı doğrultusunda ilgili birimlere haber verilmesi ve/veya idari işlemlerin başlatılması,
- 3- İlçe Etkili Müdahale ekibi tarafından hazırlanmış olan hareket planının ekip tarafından uygulanmasının sağlanması,
- 4- Etkili Müdahale Yönetim sürecinin tüm aşamalarının değerlendirilmesi,
- 5- Yapılan çalışmanın raporunun hazırlanması ve İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi Başkanı'na sunulması.

OKUL ETKİLİ MÜDAHALE EKİBİ:

Okul Etkili Müdahale Ekip Başkanı: Okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısıdır.

Okul Etkili Müdahale Ekibi Üyeleri

- 1- Okul rehber öğretmeni, varsa okul doktoru ve hemşiresi,
- 2- Acil müdahale, tahliye, ilk yardım, haberleşme görevlileri,
- 3- Okul Aile Birliği üyelerinden belirlenen kişiler,
- 4- Varsa Psiko-Sosyal Müdahale Ekibi.

Okul Etkili Müdahale Ekibi'nin Görevleri

1. Müdahale planının hazırlanması ve geliştirilmesi: Müdahale gerektiren durum ortaya çıktığında atılacak adımlar, her üyenin görevinin belirlenmesi, etkili müdahale yönetim merkezi ve iletişim ile psikolojik danışma yardımı verilecek yerlerin belirlenmesi.

2. Müdahale gerektiren durumda yararlanılacak kişi ve kurumlarla ilişki ve işbirliğinin sağlanması: Emniyet, itfaiye, sağlık kuruluşlarından işbirliği yapılan kişi ve/veya kişilerin belirlenmesi, bu kişilerin iletişim bilgilerinin alınması.

3. Gerekli görüldüğünde çevre ve medya desteğe sağlayacak bir görevli seçme ve gerekli çalışmayı yapabilmesi için önceden üst makam onayının alınması.

4. Tüm personele eğitim çalışması düzenlenmesi: Okulda çalışan eğitim öğretim sınıfı ve yardımcı hizmetler sınıfı personeline yönelik müdahale gerektiren durumlar, önlemek için yapılabilecekler ve uyulması gereken kuralların ne olduğu ile ilgili bilgi verilmesi. Personelin tamamının etkili müdahale planı hakkında bilgi sahibi olmasının sağlanması.

OKULDA MÜDAHALE GEREKTİREN DURUM ANINDA YAPILACAKLAR

- 1- Okul etkili müdahale ekibinin toplanması: Olayın niteliği, alınacak önlemler ve kimlerin hangi görevleri yapacağı gözden geçirilip göreve başlanır.
- 2- İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibine haber verilmesi: İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi Bilgilendirme Formu (Ek1) okul müdürü tarafından doldurulur ve İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'ne gönderilir.
- 3- İlgili sağlık ve emniyet birimlerine haber verilmesi: Daha önceden belirlenmiş olan emniyet, itfaiye ve sağlık personeli ile irtibata geçilerek gereken desteğin sağlanması.
- 4- Fiziksel önlemlerin alınması: Tahliye gereken durumlarda okulun boşaltılması, karmaşa olmaması için gerekli durumlarda okula giriş çıkışların engellenmesi.
- 5- Gerekli hallerde ilkyardım çalışmalarının yapılması: Gerekli yeterlik ve deneyime sahip personel tarafından ilkyardım hizmetinin verilmesi.
- 6- Öğrencilere, öğretmenlere ve velilere verilecek bilginin hazırlanması: Okul etkili müdahale ekibi tarafından bilgi aktarım formunun yorum eklenmeden, olaya ilişkin bilgilerle doldurulması.(EK 2)
 - a- Öğretmenlerin bilgilendirilmesi: Hazırlanan bilgi aktarım formunun, okul yönetimi tarafından öğretmenlere sunulması.
 - b- Öğrencilerin bilgilendirilmesi: Hazırlanan bilgi aktarım formu ile yüz yüze bilgi verilmesi, mümkünse tek tek sınıflara girilerek okunması.
 - c- Ailelerin bilgilendirilmesi: Bilgi Aktarım Formunun yorum katılmadan ailelere aktarılması.
 - d- Basına yapılacak açıklamanın hazırlanması: Açıklamalarda sadece olgulara yer verilmeli, yorumdan kaçınılmalıdır. Açıklamada durumdan etkilenen kişi ya da kişilerin adı, soyadı, yaşı, sınıfı, cinsiyeti vb. ile ilgili bilgilerin kesinlikle verilmemesi.
- 7- Okul Etkili Müdahale Ekibi'ne ulaşan yeni bilgilerin ekip üyelerince değerlendirilmesi ve İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'ne iletilmesi.
- 8- Olaydan etkilenen öğretmenlere yönelik destek çalışmasının yapılması.
- 9- Öğrencilere, yaşanan olayın etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılması.
- 10-Velilere, yaşanan olayın etkilerini azaltmaya yönelik çalışmaların yapılması.

- 11- Çalışma yapılan her günün sonunda Okul Etkili Müdahale Ekibi'nin toplanması, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve daha sonra yapılacakların planlanması.
- 12- Okul Etkili Müdahale Ekibi tarafından müdahale sürecinde uygulanan programa ilişkin "Değerlendirme Formu-1"ın (Ek3) doldurulması İlçe Etkili Müdahale Ekibi'ne gönderilmesi.
İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nin okulda çalışma yapması durumunda "Değerlendirme Formu-2"nin (Ek4) doldurulması, bir örneğinin okula bırakılması.
- 13- Okul Etkili Müdahale Ekibi tarafından müdahale sürecinde uygulanan programa ilişkin İzleme Formu'nun (Ek5) olayı izleyen 1., 3., 6. ayların sonunda doldurulması ve İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'ne iletilmesi.

EK 1**İLÇE ETKİLİ MÜDAHALE YÖNETİM EKİBİNİ BİLGİLENDİRME FORMU***(Okul/Kurum tarafından doldurulacaktır.)*

Okulun Adı, Adres ve Telefonu	
Okul Müdürünün Adı Soyadı	
Etkili Müdahale Ekibi Üyeleri	
Krize Yol Açan Olayla İlgili Bilgi (Yeri, Saati, Nasıl Geliştiği)	
Krizden Etkilenen Kişiler	
Okul Etkili Müdahale Ekibi'nin İlk Çalışmaları	☐ Görev dağılımının yapılması ☐ Öğretmenlerin bilgilendirilmesi ☐ Velilerin bilgilendirilmesi ☐ Öğrencilerin bilgilendirilmesi ☐ Gerekli ilkyardım müdahalesinin yapılması ☐ Gerekli güvenlik önlemlerinin alınması ☐ Gerekli hallerde sağlık ve güvenlik ekipleriyle iletişime geçilmesi ☐ Psikososyal desteğin sağlanması ☐ Diğer
OKUL ETKİLİ MÜDAHALE EKİBİNİN MÜDAHALE SONRASI DURUM DEĞERLENDİRMESİ	
Olayla İlgili Bilgi Verildi mi? Nereye?	
İlçe Etkili Müdahale Ekibi'ne Ne Zaman Bildirildi?	
Varsa Yardım Alınan Kurumlar	
İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nden Beklentiler	

...../...../.....

OKUL MÜDÜRÜ

İlçe Etkili Müdahale Yönetim Ekibi'nin Önerisi:	
--	--

EK 2

**T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
..... MÜDÜRLÜĞÜ**

**OKUL ETKİL MÜDAHALE EKİBİ
BİLGİ AKTARIMI FORMU**

(Okul Etkili Müdahale Ekibi tarafından hazırlanarak, yaşanan olaya ilişkin öğrenci, öğretmen veli ve diğer kişileri, olay hakkında bilgilendirmek amacıyla kullanılacaktır. Yapılacak açıklamalarda, bu durumdan etkilenen kişi ya da kişilerin adı, soyadı, yaşı, sınıfı, cinsiyeti vb. ile ilgili bilgiler kesinlikle verilmeyecektir.)

..... tarihinde, saat’da,(yer)’de
.....
.....
..... (olay) meydana gelmiştir.

Olayla ilgili ;

1. Okulda Alınan Önlemler:

2. İşbirliği Yapılan Kurumlar:

3. Şu Anki Durum:

4. Yardım ve Bilgi Alınabilecek Kişi ya da Kurumlar

..... Tel..... Adres:.....

..... Tel..... Adres:.....

..... Tel..... Adres:.....

...../...../.....

Müdür
(imza)

EK 3**ETKİLİ MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRME FORMU-1**

(Okul Etkili Müdahale Ekibi tarafından doldurulacaktır.)

İLÇE ETKİLİ MÜDAHALE EKİBİNCE UYGULANAN PROGRAMIN	
Adı	
Uygulandığı Tarih	
Uygulayıcı	
Uygulamaya Katılan Öğretmen Sayısı	
Uygulamaya Katılan Öğrenci Sayısı	
Uygulamaya Katılan Veli Sayısı	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Okul Müdürünün Görüşleri	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Rehber Öğretmenin Görüşleri	
Müdahale Çalışmaları İle İlgili Sınıf Rehber Öğretmenin Görüşleri	

..... /...../.....
Formu dolduran kişinin
Adı Soyadı
İmza

EK 4**MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRME FORMU-2**

(Programı uygulayanlar tarafından doldurularak bir örneği okula verilecektir.)

Okulun Adı, Adresi, Tel	
Müdür Adı	
MÜDAHALE GEREKTİREN OLAYIN	
Tarih ve saati	
Yeri	
İçeriği	
Olaydan Etkilenen Kişiler	
Programı Uygulayan	
Uygulama Tarihi	
Uygulamaya Katılan Öğrenci Sayısı	
Uygulamaya Katılan Öğretmen Sayısı	
Uygulamaya Katılan Veli Sayısı	
Uygulayıcının Uygulama ve Uygulama Yapılan Okulla İlgili Görüşleri	
Uygulayıcının Bundan Sonra Yapılacak Çalışmalarla İlgili Görüşleri:	

...../...../.....
Formu dolduran kişinin
Adı Soyadı
İmza

EK 5**MÜDAHALE SÜRECİNDE UYGULANAN PROGRAMA İLİŞKİN
İZLEME FORMU**

*(Okul Etkili Müdahale Ekibi tarafından doldurularak bir örneği
İlçe Kriz Yönetim Ekibi'ne iletilecektir.)*

İzleme Formunun Doldurulduğu Tarih	
Okulun Adı, Adresi ve Telefonu	
Müdür Adı	
Olayın Zaman, Yer ve İçerik Bilgileri	
Yapılan Uygulama Nedir?	
Olayla İlgili Kişiler Okul Ortamında mı?	
Evet ise, Şu Anki Durumları	
Bu Olayla İlgili Uygulayıcı Raporuna Bağlı Olarak Yapılan Çalışmalar Var mı? Neler?	
Okul Dışından Yardım Alınan Kurumlar Varsa Bu Kurumların Görüşü ve Raporlarının Özeti (Raporun bir örneğini ekleyiniz.)	

...../...../.....
Formu dolduran kişinin
Adı Soyadı
İmza

EK 6

ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞIRKEN

Öğrencilere, yaşanan olayın etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılması. (Okulun imkanlarıyla yapılabiliyorsa okul tarafından yapılamıyorsa İlçe Etkili Müdahale Ekibi tarafından gerçekleştirilecektir.)

a- Kendilerinde veya arkadaşlarında görülebilecek tepkiler hakkında bilgi verilmesi,

b- Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine izin verilmesi: Öğretmenler ders programlarının dışına çıkarak buna imkan yaratmalı ve sınıfta tartışma, konu ile ilgili kompozisyon, resim vb. etkinlikler kullanabilir. Bu tür etkinlikleri başlatmak için, örneğin bir kayıp durumunda aşağıdakilere benzer sorular sorulabilir;

- i. Haberi duyduğunuzda ne hissettiniz?
- ii. Şu anda neler hissediyorsunuz?
- iii. Kaybettiğiniz arkadaşınızın (öğretmeninizin) ailesinden biri olsaydınız ne yapılmasını isterdiniz?
- iv. Bu üzücü olayı atlatmak konusunda birbirinize nasıl destek ya da yardımcı olabilirsiniz?
- v. Daha önce bir yakınınızı kaybettiniz mi?
- vi. O zaman neler hissetmiştiniz?

Grup tartışmaları sırasında öğrencilerin olumlu ya da olumsuz duygu ve düşüncelerini açıklamaları desteklenmeli, "Böyle düşünmemelisin","güçlü olmalısın" gibi klişeler kullanılmamalı,"herkes, daima, asla" gibi genellemelerden kaçınılmalıdır.

c- Öğrencilere gelişimsel düzeylerine göre açıklamalar yapılmalıdır. Örneğin herhangi bir yakın kaybı ile ilgili açıklama yapılırken:

- Karmaşık ve detaylı açıklamalar yerine, zihinlerini karıştırmayacak sade ve doğrudan açıklamalar yapmak yerinde olacaktır. Her öğrencinin olumsuz duyguları maskeleyen biçimi ve tepkileri farklı olabilir. Bu nedenle bu farklı tepkilerin doğal olarak kabul edilmesi gerekir. Ancak bu tepkilerin yoğunluğu ve

süresine dikkat edilerek psikolojik yardıma ihtiyacı olanlar belirlenmelidir.

- Küçük yaştakilere yapılan açıklamalarda genellemelerden kaçınılmalıdır. Örneğin; "Hastaneye kaldırıldı, öldü" veya "hastalandı öldü " gibi ifadeler hastaneye gitmenin ya da hastalanmanın ölümle sonuçlanacağı gibi bir inancın oluşmasına yol açabilir.

d- Yaşanan olay ile ilgili olarak, daha önce hissettikleri olumsuz düşünceleri sebebiyle suçluluk duyguları gelişebilir, buna yönelik destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.

EK 7

VELİLERLE ÇALIŞIRKEN

Velilere, yaşanan olayın etkilerini azaltmaya yönelik çalışmaların yapılması (Okulun imkanlarıyla yapılabiliyorsa okul tarafından, yapılamıyorsa İlçe Etkili Müdahale Ekibi tarafından gerçekleştirilecektir).

Velilere çocuklarına destek olmaları için yapabilecekleri hakkında bilgi verilmelidir.

- Çocuğunuzla olay hakkında konuşun. Ona anlayabileceği düzeyde, mümkün olduğunca çok bilgi sağlayın.
- Duygularını ifade etmesine, üzüntüsünü yaşamasına, endişelerini dile getirmelerine izin verin.
- Çocuğunuzun, bir süre sonra duygularının normale döneceğine ve günlük yaşamının eskisi gibi devam edeceğine inanmasını sağlayın. Bu inancını sıklıkla pekiştirin.
- Çocuğunuza sarılın, onu kucaklayın. Buna her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyacaktır.
- Çocuğunuzla birlikte olmak için daha fazla zaman ayırın.
- Fiziksel etkinlik gerektiren oyunlara yöneltin, çünkü fiziksel etkinlik gerilim ve kaygıyı azaltacaktır.
- Çocuğunuzun öğretmeni ile iletişime geçin, olay sonrası sınıfta yaşayabileceği problemlerin çözümünde işbirliği önerin.
- Okulun rehber öğretmeni ile konuşarak çocukların olaya tepkileri hakkında daha fazla bilgi alın.

EK 8

MÜDAHALE GEREKTİREN DURUMDAN SONRA OLUŞAN ZARARLARLA BAŞETMEDE YAPILABİLECEKLER

- 1- Sınıf çalışmaları yapmak: Başetme becerilerine yönelik grup rehberlik etkinliklerinin yapılması.
- 2- Risk grubundaki öğretmen-öğrenci ve velilere yönelik çalışmalar düzenlenmesi.
- 3- Okul veya İlçe Etkili Müdahale Ekibi'nce uygun görülürse toplu törenler ve anma köşeleri hazırlanması.
- 4- Ev ve hastane ziyareti yapılması.
- 5- Bilgilendirme yazıları hazırlamak: Doğal afetler, bulaşıcı hastalıklar gibi olaylarla ilgili öğrencileri bilgilendirmeye yönelik yazılar hazırlanması.
- 6- Psikolojik Anlamlandırma (Debrifing) çalışmalarının yapılması.